

การพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการ
เพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ)

สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

" The Development of an Instructional Management Administration Model
through Inquiry-Based Learning and Integrated Project-Based Learning
to Promote a Health-Promoting School: A Case Study of
Pattaya City School 5 (Ban Nern Phatthaya Nuea),
under the Office of Education, Pattaya City, Chonburi Province."

สุภาพร ศรีบรรดิษฐ์

รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ)

สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยและพัฒนา Research & Development (R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและ
โครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ) 2) พัฒนา
รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ) 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่าน
กระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้าน
เนินพัทยานเหนือ) และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและ
โครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ) ประชากร
ในการวิจัย คือ พนักงานครูโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 คน ผู้เรียน
โรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,036 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานเหนือ)
ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.27$) และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบ
สอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.76$) 2. ผลการสร้าง
รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 6
องค์ประกอบ 1) การวางแผนแบบองค์รวม 2) การนำสู่ห้องเรียน 3) การประเมินและติดตามผล 4) การสะท้อนคิด
เพื่อการเรียนรู้ 5) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการพัฒนา และ 6) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมิน ภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการ
เรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการสามารถส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับดีมาก ($\mu = 2.76$) 4. การประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความพึงพอใจในการใช้
รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$)

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการ และโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ

Abstract

This research is a Research and Development (R&D) study aimed to: investigate the current conditions and needs for the development of instructional management through inquiry-based learning and integrated project-based learning to promote a health-promoting school at Pattaya City School 5 (Ban Noen Phatthaya Nuea); develop an instructional management administration model through inquiry-based learning and integrated project-based learning to promote a health-promoting school at Pattaya City School 5; implement the developed instructional management administration model; and evaluate the effectiveness of the model. The research population included 52 teachers and 1,049 students from Pattaya City School 5 (Ban Noen Phatthaya Nuea) in the academic year 2022. The research instruments were questionnaires and evaluation forms. The statistical methods used were mean and standard deviation.

The research findings revealed that: The current condition of instructional management through inquiry-based learning and integrated project-based learning was at a moderate level ($\mu = 3.27$), while the need for development was at the highest level ($\mu = 4.76$); The developed instructional management model, evaluated by experts, consisted of six components: (1) holistic planning, (2) classroom implementation, (3) assessment and monitoring, (4) learning reflection, (5) in-depth data analysis for development, and (6) continuous development. The overall appropriateness was rated at the highest level ($\mu = 4.63$); The implementation of the developed model showed that instructional management through inquiry-based and integrated project-based learning could effectively promote a health-promoting school, with an overall result at a very good level ($\mu = 2.76$); Teacher satisfaction with the model was rated at the highest level ($\mu = 4.68$).

Keywords: model development, inquiry-based learning, integrated project-based learning, health-promoting school

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ประเทศต้องการ ควบคู่กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างยั่งยืน การศึกษาจึงไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้ แต่ต้องเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในทุกมิติ เพื่อให้สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมั่นคง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดอย่างชัดเจนว่า รัฐต้องจัดให้มีการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ซึ่งเป็นการตอกย้ำว่า การศึกษาจะต้องไม่แยกออกจากการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดี โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียน ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ยั่งยืนตลอดชีวิต นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังเน้นย้ำให้สถานศึกษามีบทบาทเชิงรุกในการดูแลส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในระดับนโยบาย ต้องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและสุขภาพอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง ทั้งนี้จึงเกิดเป็นแนวทางสำคัญใน “แผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข พ.ศ. 2561–2580” ที่กำหนดให้เกิดการบูรณาการงานสุขภาพในสถานศึกษา โดยเน้นให้โรงเรียนมีบทบาทเป็น “พื้นที่สร้างเสริมสุขภาพ” เพื่อดูแลผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย โภชนาการ สุขภาพจิต การออกกำลังกาย และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข, 2561) การดำเนินงานในลักษณะนี้จะช่วยลดภาระของระบบสาธารณสุขในระยะยาว และยังเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ดีตั้งแต่วัยเยาว์ แนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็น “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” (Health

Promoting School) จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญระดับนานาชาติที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนจะต้องไม่เป็นเพียงสถานที่เรียนรู้ด้านวิชาการเท่านั้น แต่ต้องเป็น “สภาพแวดล้อมแห่งสุขภาวะ” ที่ช่วยสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ยั่งยืนให้กับนักเรียน บุคลากร และชุมชน โดยรอบ ผ่านการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างสุขภาพกับกระบวนการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมทางกาย การเรียนรู้ด้านโภชนาการ การลดปัจจัยเสี่ยง และการส่งเสริมสุขภาพจิตอย่างเป็นระบบ (WHO, 2023) หลักการของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาสุขภาพในกลุ่มเด็กวัยเรียน แต่ยังช่วยสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถดูแลตนเองได้ในอนาคต ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากกรอบนโยบายและแนวคิดทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมสุขภาวะผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและยั่งยืนในโรงเรียนถือเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่พฤติกรรมสุขภาพสามารถปลูกฝังได้อย่างมั่นคงและยาวนาน หากโรงเรียนสามารถบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้เข้ากับการส่งเสริมสุขภาพได้อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางวิชาการ ควบคู่กับคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ ส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในด้านสุขภาพและการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวยังได้รับการผลักดันผ่านพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ซึ่งถือเป็นกรอบกฎหมายหลักของประเทศที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเรียน และการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ในแต่ละบุคคล กฎหมายดังกล่าวยังส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกระดับพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาอย่างเหมาะสมกับบริบทจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สิ่งเหล่านี้ถือเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่ได้วัดผลด้วยคะแนนสอบเพียงอย่างเดียว หากแต่ครอบคลุมถึงการใช้ชีวิต การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการยังได้รับการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ซึ่งเน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติได้อย่างมีศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ สุขภาวะ และคุณธรรม โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และสามารถปลูกฝังทักษะชีวิตที่จำเป็น เช่น การดูแลสุขภาพ การตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เมื่อแนวทางการเรียนรู้เหล่านี้ถูกนำมาใช้จริงในสถานศึกษา จะช่วยสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบให้กับผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะเมื่อครูสามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งในด้านการตั้งคำถาม การสำรวจ การสร้างองค์ความรู้ และการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหากระบวนการคิด และพฤติกรรมมีส่วนร่วมของผู้เรียนจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็น “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” (Health Promoting School) จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญระดับนานาชาติที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ให้การส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ควบคู่กับการมีสุขภาวะที่ดี โรงเรียนในแนวคิดนี้ต้องไม่เป็นเพียงสถานที่ถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการเท่านั้น แต่ต้องทำหน้าที่เป็น “ชุมชนแห่งสุขภาพ” ที่สามารถปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีและยั่งยืนให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทุกฝ่าย โดยเน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับสุขภาพในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้เด็กเรียนมีทักษะในการดูแลตนเองและผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบ (WHO, 2023) การพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางนี้ต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมที่เป็นระบบ เช่น การส่งเสริมกิจกรรมทางกาย การเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และสะอาด การลดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมหรือการอยู่หน้าจอเป็นเวลานาน รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายสุขภาพร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแล

นักเรียนในระยะยาว อีกทั้งยังต้องมีการบูรณาการแนวคิดสุขภาพเข้ากับแผนการเรียนรู้ของครูในระดับห้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นในวิชาวิทยาศาสตร์ พลศึกษา หรือแม้แต่วิชาสังคมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและตระหนักรู้ในคุณค่าของสุขภาพจากทุกบริบทของการใช้ชีวิต หลักการของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจึงไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาสุขภาพในกลุ่มเด็กวัยเรียน เช่น โรคอ้วน ภาวะซึมเศร้า หรือพฤติกรรมเนือยนิ่ง แต่ยังช่วยสร้างรากฐานให้ผู้เรียนมีแนวคิดเชิงป้องกัน รู้เท่าทันความเสี่ยง และสามารถเป็นผู้นำด้านสุขภาพในครอบครัวและสังคมได้อย่างยั่งยืน ในระยะยาว โรงเรียนที่พัฒนาอย่างครบวงจรตามแนวทางนี้จะสามารถผลิต “พลเมืองสุขภาพ” ที่มีคุณภาพชีวิตดี มีจิตสาธารณะ และสามารถใช้ความรู้สุขภาพในการตัดสินใจและดำรงชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างเหมาะสม (WHO, 2023)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากกรอบนโยบายและแนวคิดทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมสุขภาพผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและยั่งยืนในโรงเรียนถือเป็นการกิจสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่อาจแยกขาดจากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน เพราะสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนมีความอ่อนไหวต่ออิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสุขภาพที่ถูกปลูกฝังในช่วงวัยนี้จะเป็นรากฐานสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต หากโรงเรียนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การเรียนรู้เชิงสำรวจเกี่ยวกับโภชนาการ การทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หรือการบูรณาการสุขภาพจิตในรายวิชาหลัก ย่อมส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรม สุขนิสัย และความตระหนักรู้ในตนเองของผู้เรียน การบูรณาการสุขภาพเข้ากับการเรียนรู้ ยังช่วยให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะในด้านที่ 3: “การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี” และด้านที่ 4: “การศึกษาที่มีคุณภาพ” ซึ่งเน้นการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงควบคู่กับสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย ความเชื่อมโยงนี้ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของห้องเรียน แต่เป็นเครื่องมือในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

ในบริบทของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โรงเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาที่เน้นทั้งด้านวิชาการและการส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียนควบคู่กันมา โดยตระหนักว่าการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีสุขภาพนั้นจะต้องมีกระบวนการบริหารที่ชัดเจน มีรูปแบบที่สามารถดำเนินงานจริงได้ และสามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จากบริบทดังกล่าว โรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) จึงเป็นตัวอย่างของสถานศึกษาที่พร้อมขับเคลื่อนแนวทาง “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้เครื่องมือทางการเรียนรู้ที่ทันสมัย เช่น กระบวนการสืบสอบ และโครงการบูรณาการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง มีจิตสำนึกด้านสุขภาพ และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ)

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กระบวนการออกแบบและสร้างแนวทางการบริหารจัดการที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับนโยบายของสถานศึกษา ไปจนถึงการดำเนินงานในระดับห้องเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้กระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning) และโครงการบูรณาการ (Integrated Project-Based Learning) เป็นกลไกหลักในการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นจะต้องมีองค์ประกอบชัดเจน ตั้งแต่

- การวางแผนเชิงระบบ (Systematic Planning)
- การจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Process)
- การติดตาม ประเมินผล และสะท้อนผลการเรียนรู้ (Monitoring, Evaluation, Reflection)

- การเชื่อมโยงสู่เป้าหมายด้านสุขภาวะของโรงเรียน รวมถึงการบริหารทรัพยากร เวลา บุคลากร และนโยบายให้สนับสนุนต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนารูปแบบในที่นี้ จึงครอบคลุมทั้งด้านการออกแบบโครงสร้าง (Structure) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Outcome) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้จริง ปรับใช้ได้ตามบริบท และส่งผลต่อการเป็น “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็น “ผู้แสวงหาความรู้” ผ่านการตั้งคำถาม สำรวจ ทดลอง ค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning: IBL) เป็นพื้นฐานในการกระตุ้นความสงสัยใคร่รู้ และใช้โครงการบูรณาการ (Integrated Project-Based Learning: PjBL) เป็นกลไกในการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลายศาสตร์เข้ากับการแก้ปัญหาในชีวิตจริง

กระบวนการดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ วางแผน ลงมือทำ สะท้อนผล และประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) ในงานวิจัยนี้ การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะถูกนำไปใช้กับเนื้อหาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เช่น การศึกษาโภชนาการ การดูแลสุขภาพจิต การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ฯลฯ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก มีความเข้าใจเชิงลึก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพตนเองได้อย่างยั่งยืน

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง สถานศึกษาที่มีการจัดระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นองค์รวมเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนรอบโรงเรียน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และปัญญา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามนิยามนี้ต้องมีการบูรณาการหลักสุขภาพเข้าไปในโครงสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การดูแลสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมโภชนาการ การจัดการสุขภาพ การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการมีนโยบายสนับสนุนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ที่กำหนดให้โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นกลไกสำคัญในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่ดีให้กับเยาวชน และเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมสุขภาพในระยะยาว

สำหรับโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) ในบริบทของงานวิจัยนี้ “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” หมายถึง โรงเรียนที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมสุขภาพที่

เหมาะสม โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังและเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาวะของผู้เรียน
 อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กรอบแนวทางการบริหารจัดการที่ถูกออกแบบขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ดูแล วางแผน และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยเน้นให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning) และโครงการบูรณาการ (Integrated Project-Based Learning) เป็นกลไกหลักในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมสุขภาพ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

รูปแบบดังกล่าวจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การวางแผนแบบองค์รวม การนำกระบวนการสืบสอบและโครงการลงสู่ห้องเรียน การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ การสะท้อนคิดของผู้เรียน และครู การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนา และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระดับสถานศึกษา

ทั้งนี้ การดำเนินงานตามรูปแบบดังกล่าวจะเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้เข้ากับการส่งเสริมสุขภาวะในด้านต่าง ๆ เช่น โภชนาการ สุขภาพจิต พฤติกรรมการดูแลตนเอง และการมีส่วนร่วมในชุมชน ผ่านการบูรณาการเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ในระดับผู้เรียน โรงเรียน และชุมชน

แบบประเมินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง เครื่องมือวิจัยที่พัฒนาขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อใช้วัดระดับคุณภาพ กระบวนการ และผลลัพธ์ ของการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินการตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งบูรณาการระหว่างกระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning: IBL) โครงการบูรณาการ (Integrated Project-Based Learning: PjBL) เข้ากับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (Health Promoting School) แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินไปสอดคล้องกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้นหรือไม่ 2) ประเมินผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมสุขภาพของผู้เรียน 3) ประเมินความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้บริหาร หรือผู้เรียน 4) ใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 5) รูปแบบของแบบประเมินอาจอยู่ในรูปแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัด เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสุขภาวะ การใช้กระบวนการสืบสอบในการเรียนรู้ การออกแบบโครงการที่มีการบูรณาการข้ามวิชา การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อกระบวนการและผลการเรียนรู้

แบบประเมินดังกล่าวผ่านกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการ

ความพึงพอใจ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะครู ผู้บริหาร และผู้เรียน เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อการใช้อยู่รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือหลัก

การประเมินความพึงพอใจมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้จริงในบริบทของโรงเรียน 2) รับรู้ประสบการณ์และความรู้สึกของผู้ใช้รูปแบบจริง (User Experience) ต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ เช่น ความเข้าใจง่าย ความเป็นระบบ การส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ 3) ประเมินจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุง และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนารูปแบบ

องค์ประกอบที่ใช้ประเมินความพึงพอใจในงานวิจัยนี้ อาจครอบคลุมถึง ความชัดเจนของรูปแบบ ความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ความสะดวกในการนำไปใช้จริง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นด้านการเรียนรู้และสุขภาวะและความต่อเนื่องในการพัฒนา ระดับความพึงพอใจมักประเมินในระดับ 5 (มากที่สุด → น้อยที่สุด) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นสถิติในการสรุปผล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ผู้วิจัยมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู โรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 52 คน และผู้เรียนโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,036 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปร 2 ประเภท คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลการใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย

2.2.1 ผลการประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ)

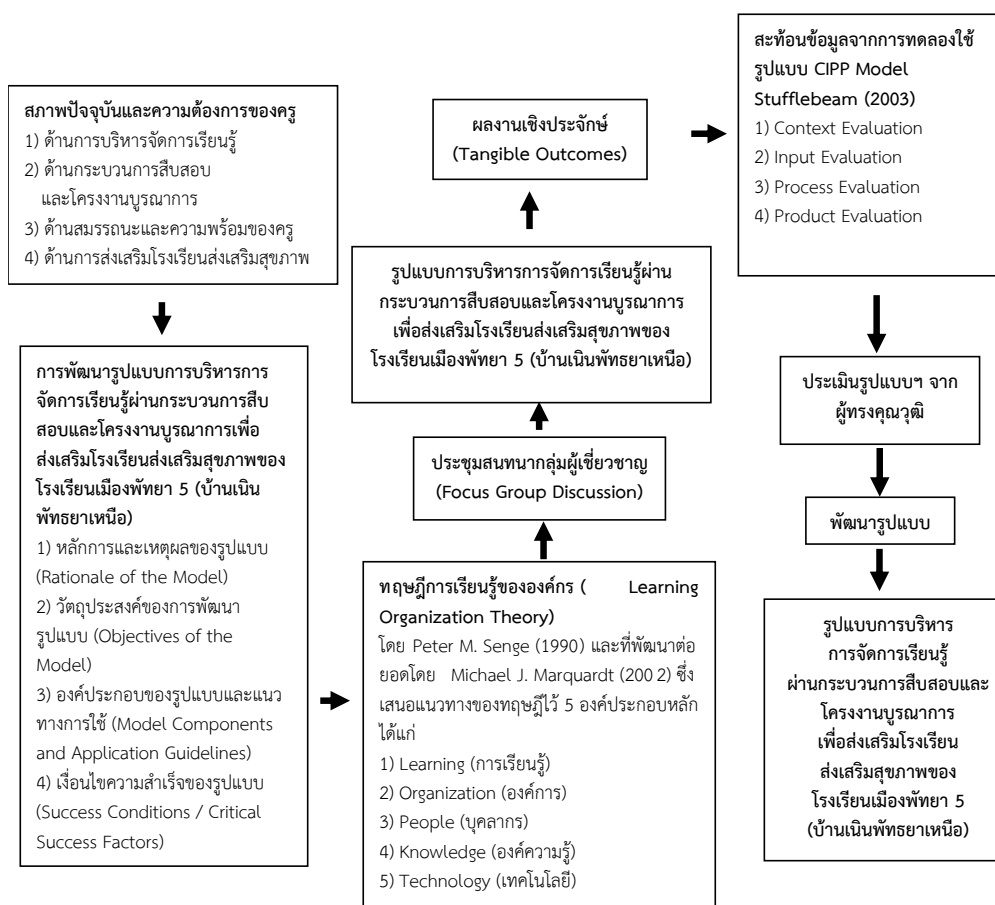
2.2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ)

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือ รูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ, การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการ และโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2566 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 - เดือนมีนาคม พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการพัฒนาแบบแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) สังกัดสำนักการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH สรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.27$) และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.76$)

2. ผลการพัฒนาแบบแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพทยาเหนือ) สังกัดสำนักการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH ดังนี้

โดยผลการสร้างรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ฯ มีจำนวน 6 องค์ประกอบ 1) การวางแผนแบบองค์รวม 2) การนำสู่ห้องเรียน 3) การประเมินและติดตามผล 4) การสะท้อนคิดเพื่อการเรียนรู้ 5) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการพัฒนา และ 6) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมิน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$)

3. ผลจากการใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ฯ พบว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการสามารถส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 2.76$)

4. รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 การยืนยันรูปแบบฯ รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH ได้รับการยืนยันรูปแบบฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) ของ

โรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพญา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพญา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.27$) ขณะที่ความต้องการของครูมีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$) สะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวและแรงจูงใจในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์สุขภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2007) ที่กล่าวว่า “การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความรู้สึกร่วมและความต้องการจากผู้ปฏิบัติจริงในพื้นที่” ซึ่งในที่นี้หมายถึง ครูผู้สอนที่เล็งเห็นความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงเชิงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์สุขภาพองค์รวม การที่ครูมีระดับความต้องการสูงในการพัฒนารูปแบบดังกล่าว ยังสะท้อนให้เห็นว่าครูตระหนักถึงบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในห้องเรียนและโรงเรียนของตน การปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับสุขภาพจะมิใช่เพียงการเพิ่มกิจกรรมเท่านั้น แต่เป็นการวางระบบใหม่ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด วิเคราะห์ ลงมือทำ และดูแลตนเองได้อย่างรอบด้าน สอดคล้องกับแนวคิด “Whole Child Approach” ที่เน้นให้การศึกษาเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมผู้เรียนทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล (ASCD, 2012) เมื่อสภาพปัจจุบันยังอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ายังมีข้อจำกัดทั้งด้านระบบการบริหารจัดการ กรอบวิธีการสอน และความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับสุขภาพ ซึ่งความต้องการที่อยู่ในระดับมากที่สุดนี้สามารถใช้เป็นแรงขับเคลื่อนที่มีพลังในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ครูสามารถมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของกระบวนการอย่างแท้จริง และเมื่อครูได้เข้ามามีบทบาทตั้งแต่การออกแบบ ทดลอง และปรับปรุงรูปแบบ ย่อมช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จของการนำไปใช้จริงในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สำหรับผลการพัฒนารูปแบบ HEALTH ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนแบบองค์รวม การนำสู่ห้องเรียน การประเมินและติดตามผล การสะท้อนคิดเพื่อการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) สะท้อนความครอบคลุมของแนวคิดการบริหารแบบองค์รวม (Holistic Management) ที่เน้นกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) และการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sergiovanni (1991) ที่เน้นการบริหารที่มีจริยธรรม มุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง องค์ประกอบของรูปแบบ HEALTH ช่วยสร้างความเข้าใจที่เป็นระบบในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนที่มองผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner-centered planning) ไปจนถึงการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อการพัฒนา” ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของการบริหารยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making) ช่วยให้ครูสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริง และปรับกลยุทธ์การสอนได้ตรงตามสภาพจริงของห้องเรียน นอกจากนี้ การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ในระดับมากที่สุดยังแสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ควบคู่กับการพัฒนาสุขภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ที่เน้นการสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับสุขภาพอย่างยั่งยืน (WHO, 2023) การที่องค์ประกอบ “การสะท้อนคิดเพื่อการเรียนรู้” และ “การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง” ถูกบรรจุอยู่ในโมเดล HEALTH ยังชี้ให้เห็นว่ารูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับ

“การเรียนรู้ของครู” (Teacher Learning) ไม่แพ้ผู้เรียน เพราะครูจะต้องมีการสะท้อนผลการสอนของตนเอง สร้างวิสัยทัศน์แห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของ Kolb (1984) เรื่อง “การเรียนรู้แบบมีประสบการณ์” (Experiential Learning) รูปแบบ HEALTH จึงสามารถตอบสนองความท้าทายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม โดยเป็นการหลอมรวมระหว่างทฤษฎีการบริหารสมัยใหม่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับห้องเรียน ผลที่ตามมาคือเกิดวัฒนธรรมองค์กรทางการศึกษาที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน มีระบบติดตามที่สามารถวัดผลได้จริง และเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนในการสร้าง “สุขภาวะในโรงเรียน” อย่างเป็นรูปธรรม กล่าวโดยสรุป การที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้การประเมินในระดับมากที่สุดต่อรูปแบบ HEALTH ยืนยันถึงคุณภาพ ความครอบคลุม และศักยภาพของรูปแบบในการเป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนได้จริง และยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างแท้จริง

ผลการใช้รูปแบบ HEALTH ยังพบว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการสามารถส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ในระดับดีมาก ($\mu = 2.76$) สะท้อนถึงประสิทธิภาพเชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่พัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านทักษะชีวิต สุขภาพจิต และความรู้สุขภาวะ ทั้งนี้สอดคล้องกับ OECD (2019) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะผ่านโครงการและการสืบสอบ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบูรณาการกับเป้าหมายด้านสุขภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวทางการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการตั้งคำถาม ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “ทักษะชีวิต” ที่องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญในการเสริมสร้างสุขภาวะทั้งทางร่างกายและจิตใจของเยาวชน (WHO, 2023) โดยเฉพาะในช่วงวัยประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมสุขภาพที่ยั่งยืน การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่นำประเด็นสุขภาพเข้าสู่บทเรียน ทำให้นักเรียนไม่เพียงแต่เรียนรู้จากเนื้อหาทางวิชาการ แต่ยังเกิดความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตประจำวัน เช่น ความสำคัญของการเลือกอาหารที่ดีต่อสุขภาพ การดูแลสุขภาพจิต การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้ชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ รูปแบบ HEALTH ยังส่งผลให้ครูเกิดความตระหนักและพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับเป้าหมายด้านสุขภาวะมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน (Co-learning) และสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมการมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “Whole School Approach” ที่เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และสุขภาวะในทุกระดับของโรงเรียน (UNESCO, 2021) จากผลที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และในมิติการพัฒนาทางสุขภาวะ สะท้อนให้เห็นว่าการใช้รูปแบบ HEALTH เป็นแนวทางหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในการสร้างโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อโรงเรียนมีการปรับใช้ตามบริบทของตนเอง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนในกระบวนการเรียนรู้

ในด้านความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบ HEALTH พบว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$) ซึ่งสะท้อนถึงการออกแบบรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และไม่เพิ่มภาระให้ครูเกินไป แต่ช่วยเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในมิติของการส่งเสริมสุขภาพ ความพึงพอใจของครูที่อยู่ในระดับสูงยังอาจเกิดจากการที่รูปแบบ HEALTH ถูกออกแบบโดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การนำสู่ห้องเรียน หรือแม้กระทั่งการสะท้อนผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวทางของ Fullan (2007) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาใด ๆ จะประสบผลสำเร็จต่อเมื่อครูในฐานะผู้นำทางวิชาชีพได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ และรู้สึกถึงความหมายของสิ่งที่ตนกำลังทำ นอกจากนี้ ผลการประเมินที่สะท้อนถึงความพึงพอใจในระดับมากที่สุดยังแสดงให้เห็นว่า รูปแบบ HEALTH ไม่ใช่เพียงการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ แต่เป็น “เครื่องมือการจัดการเรียนรู้” ที่ครูสามารถนำไปปรับใช้กับบริบทของตนเองได้อย่างยืดหยุ่น โดยไม่ถูกจำกัดด้วยกรอบแนวคิดที่แข็งตัวเกินไป ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Joyce & Showers (2002) ที่เสนอว่าการออกแบบโมเดลการ

เรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จควรเอื้อต่อการปรับใช้ในชั้นเรียนจริง และไม่ควรสร้างความรู้สึกว่าครูกำลังถูกเพิ่มภาระมากเกินไป อีกทั้ง การที่ครูให้ความสนใจในระดับสูงยังมีความสัมพันธ์กับการมองเห็นผลลัพธ์ของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น พฤติกรรมสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง ทักษะชีวิตที่เพิ่มขึ้น และบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจภายในของครูให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาองค์กรเรียนรู้ (Senge, 1990) นอกจากนี้ รูปแบบ HEALTH ยังช่วยลดความรู้สึกลดเดี่ยวในการทำงานของครู เพราะได้สร้างระบบการทำงานเป็นทีม เช่น การทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มสาระ การแลกเปลี่ยนแผนการเรียนรู้ การร่วมกันสังเคราะห์ผลลัพธ์ และการพัฒนาแผนการสอนให้ครอบคลุมทั้งทักษะวิชาการและสภาวะ สิ่งเหล่านี้ช่วยเพิ่มพลังบวกให้กับบุคลากรในโรงเรียน และสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง การที่ครูรู้สึกว่ารูปแบบดังกล่าวมีความยืดหยุ่น ไม่ซับซ้อนเกินไป และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบันที่ภาระงานหลากหลาย เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจสูง ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้อย่างเหมาะสม

จากการใช้รูปแบบ HEALTH เพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสืบสอบและโครงการบูรณาการ พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อ “ตัวผู้เรียน” ทั้งในเชิงพฤติกรรม ความคิด และการลงมือปฏิบัติจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรม การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ตลอดจนความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งล้วนเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ระดับสูงที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ชัดเจนในด้านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (learning by doing) ผ่านกระบวนการโครงการที่เน้นการตั้งคำถาม การสืบค้น การทดลอง การจัดระบบข้อมูล และการนำเสนอ ซึ่งนำไปสู่การสร้างผลงานจริง เช่น “โครงการสุขภาพใจใสใจเพื่อน” “โครงการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อโรงอาหารสุขภาพ” และ “เกมบอร์ดลดน้ำตาล” ที่สะท้อนถึงความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาสุขภาพรอบตัว และสามารถเชื่อมโยงความรู้จากหลายกลุ่มสาระเข้าสู่งานในชีวิตจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังแสดงออกถึงบทบาทของ “นวัตกรรมรุ่นเยาว์” (Young Innovator) ที่ไม่เพียงแต่เรียนรู้ แต่ยัง “ลงมือเปลี่ยนแปลง” สภาพแวดล้อมของตนเอง โดยใช้ความรู้และกระบวนการที่เรียนมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโรงเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Trilling & Fadel (2009) ที่ระบุว่า การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องไม่จำกัดอยู่เพียงการรับรู้ข้อมูล แต่ต้องส่งเสริมให้สามารถ “ออกแบบและสร้างสรรค์สิ่งใหม่” เพื่อตอบโจทย์โลกจริง การดำเนินงานตามรูปแบบ HEALTH ยังเปิดพื้นที่ให้ครูได้ทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” มากกว่าผู้สอนแบบถ่ายทอด ซึ่งช่วยให้ครูพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดประเมินที่เน้นสมรรถนะ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูและนักเรียนร่วมกันเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (Professional Learning Community) ที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม การศึกษาอย่างยั่งยืน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการใช้รูปแบบ HEALTH ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ระดับคะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังรวมถึงการสร้าง “วิธีคิดใหม่” “พฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น” และ “ทักษะชีวิตเพื่อการอยู่รอดในศตวรรษที่ 21” ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในบริบทของการศึกษายุคใหม่

โดยสรุปการบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสืบสอบและโครงการบูรณาการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หรือรูปแบบ HEALTH มีความเหมาะสมทั้งในเชิงโครงสร้าง เนื้อหา และกระบวนการ และมีศักยภาพในการขยายผลสู่โรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดเดียวกันหรือบริบทคล้ายคลึงกันได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Guskey (2000) ที่ชี้ว่า การพัฒนาเชิงรูปแบบการเรียนรู้จะยั่งยืนเมื่อมีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุน และได้รับการยอมรับจากบุคลากรหลักในระบบการศึกษา การยืนยันนี้จึงมิใช่เพียงการเห็นชอบในเชิงวิชาการ แต่คือการให้ “พลังขับเคลื่อน” ที่แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนสามารถเป็นพื้นที่แห่งการเปลี่ยนแปลงได้จริง หากมีแบบแผนที่ชัดเจน กระบวนการที่เชื่อถือได้ และผู้คนในระบบพร้อมที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจัง รูปแบบ HEALTH ไม่ได้เป็นเพียงกรอบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นบนกระดาษ แต่คือเครื่องมือแห่ง

ความหวัง ที่เปิดโอกาสให้ทั้งครูและนักเรียนได้ “มีเสียง มีส่วนร่วม และมีความหมาย” ในการสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้และสุขภาวะไปพร้อมกัน ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียว แต่กลายเป็น “ผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้” ที่ฟังเสียงของนักเรียน เข้าใจบริบทของชุมชน และใช้ข้อมูลที่เป็นจริงมาเป็นฐานในการปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ในขณะเดียวกัน เด็กก็ได้ถูกจำกัดไว้แค่บทบาทของผู้รับ แต่กลับลุกขึ้นมาเป็น “นักคิดแห่งตน” ที่ได้ทดลอง สืบค้น สร้าง และพัฒนาโครงการที่มีผลต่อชีวิตของเขาเองและคนรอบข้าง เมื่อรูปแบบนี้ถูกประเมินว่าเหมาะสมที่สุดในสายตาของผู้ทรงคุณวุฒิ ก็เท่ากับว่า เรากำลังถือครอง “แนวทางที่ได้รับการเชื่อถือ” ที่สามารถนำไปใช้เป็นพิมพ์เขียวในการยกระดับโรงเรียนให้กลายเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่มีสุขภาวะ และหากโรงเรียนอื่น ๆ ได้เรียนรู้จากกระบวนการนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการนำไปปรับใช้ หรือใช้เป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบรูปแบบของตนเอง ก็ย่อมหมายถึงการขยายผลสู่ “ระบบการศึกษาเพื่อสุขภาวะอย่างแท้จริง” ในระดับประเทศ

นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของ “การพัฒนาแบบร่วมสร้าง” ที่ไม่ได้เกิดจากผู้กำหนดนโยบายฝ่ายเดียว แต่เกิดจากการฟังเสียงจากพื้นที่จริง การเคารพประสบการณ์ของครูในโรงเรียน และการออกแบบโดยมีผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลาง ซึ่งถือเป็นแก่นแท้ของการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (Fullan, 2007) รูปแบบ HEALTH จึงไม่ใช่แค่แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เท่านั้น หากแต่เป็น “ความกลมกลืนระหว่างการเรียนรู้ สุขภาพ และความเป็นมนุษย์” ที่สร้างความหวังให้กับการศึกษาไทยว่า เราจะสามารถสร้างระบบการศึกษาที่อบอุ่น เป็นธรรม และมีความหมายให้กับเด็กทุกคนได้ สุดท้ายนี้ รูปแบบ HEALTH ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นที่สามารถลุกขึ้นมาเป็นต้นแบบการเปลี่ยนแปลงได้อย่างน่าภาคภูมิใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเมืองพญา 5 (บ้านเนินพญาเหนือ) ซึ่งได้พิสูจน์แล้วว่า แม้จะอยู่ในพื้นที่ที่อาจเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร แต่ก็สามารถสร้างรูปแบบนวัตกรรมทางการศึกษาที่ตอบโจทย์ยุคสมัย และเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้เข้ากับเป้าหมายด้านสุขภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง ความสำเร็จของงานวิจัยชิ้นนี้ จึงไม่ใช่เพียงการพัฒนาแบบใหม่ แต่คือการยืนยันว่า “โรงเรียนไทยยังมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง” และตราบไคที่เรามีหัวใจของครูที่เชื่อในนักเรียน ระบบการศึกษาไทยก็จะยังคงมีหนทางแห่งความหวังและการเติบโตเสมอ.

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมและสนับสนุนการนำรูปแบบ HEALTH ไปใช้ในโรงเรียนในสังกัดอื่น โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหาร เพื่อขยายผลรูปแบบให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงในระบบการศึกษาไทย

2. ควรบรรจุหลักการของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการบูรณาการกับแผนสาธารณสุขในพื้นที่ และสนับสนุนทรัพยากรอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารจัดการ

1. โรงเรียนควรตั้งคณะทำงานพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ HEALTH อย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และมีระบบติดตามผลการดำเนินงานเป็นรายภาคเรียน

2. ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาวะของนักเรียนควบคู่กับข้อมูลด้านวิชาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้ และติดตามผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการเรียนรู้

1. ครูควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบในการใช้กระบวนการสืบสอบ (Inquiry-Based Learning) และโครงการบูรณาการ (Project-Based Learning) ให้มีความเข้าใจเชิงลึก และสามารถออกแบบกิจกรรมได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายด้านสุขภาพ

2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น โภชนาการ การดูแลสุขภาพจิต และพฤติกรรมป้องกันโรค เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. โรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานสาธารณสุขในท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อสร้างความร่วมมือแบบเครือข่ายที่ยั่งยืน
2. ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียนในแต่ละโครงการหรือภาคเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้สะท้อนผลการเรียนรู้และเสนอแนะแนวทางพัฒนาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเชิงการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ควรมีการประเมินผลรูปแบบ HEALTH เป็นระยะ ๆ โดยใช้ทั้งการประเมินเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และรักษาคุณภาพของรูปแบบอย่างต่อเนื่อง
2. ควรพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครู โดยไม่เน้นการตรวจสอบ แต่เน้นการแลกเปลี่ยน สนับสนุน และเสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข. (2561). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2561–2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. ราชกิจจานุเบกษา: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กระทรวงศึกษาธิการ: กรุงเทพมหานคร.
- องค์การอนามัยโลก. (2023). *Health-promoting schools: Reflections and looking forward*. World Health Organization. สืบค้นจาก: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240067922>. เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2567.

ภาษาอังกฤษ

- ASCD. (2012). *The Whole Child Approach: Healthy, Safe, Engaged, Supported, and Challenged*. Association for Supervision and Curriculum Development. Retrieved from <https://www.ascd.org/whole-child>. On 1 September 2023.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change (4th ed.)*. New York: Teachers College Press.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating Professional Development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Joyce, B., & Showers, B. (2002). *Student Achievement Through Staff Development (3rd ed.)*. Alexandria, VA: ASCD.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- OECD. (2019). *OECD Future of Education and Skills 2030: Conceptual Learning Framework*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.

- Senge, P. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization.** New York: Doubleday.
- Sergiovanni, T. J. (1991). ***The Principalship: A Reflective Practice Perspective.*** Boston: Allyn & Bacon.
- UNESCO. (2021). **Whole School Approach to Learner Well-being: Guidance for Policy-makers and School Leaders.** Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- World Health Organization. (2023). ***Making every school a health-promoting school: Implementation guidance.*** Geneva: WHO.